

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«СОЦІОЛІНГВІСТИКА»

Компонента освітньої програми – *вибіркова* (3 кредити)

Освітньо-професійна програма	Німецька мова і література та англійська мова
Спеціальність	B11 Філологія B11.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша - німецька.
Галузь знань	B Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Мова навчання	українська
Профайл викладача (-ів)	Кійко Юрій Євгенович - доктор філологічних наук, професор кафедри германської філології та перекладу (https://deutsch.chnu.edu.ua/pro-nas/spivrobotnyky/kiiiko-yurii-yevhenovych/)
Контактний тел.	+380679579937
E-mail:	y.kiyko@chnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	https://moodle.chnu.edu.ua/course/
Консультації	за графіком консультацій

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Соціолінгвістика» є дисципліною вільного вибору студентів у блоці професійної підготовки майбутніх магістрів філології. Курс передбачає лекційні заняття, а також самостійну роботу студентів. Соціолінгвістика розвивається на стику мовознавства, соціальної психології та етнографії, вивчаючи проблеми, пов'язані із соціальною природою мови, її суспільними функціями, механізмом впливу соціальних чинників на мову, роллю мови у житті суспільства. Маргінальність соціолінгвістики дозволяє рекомендувати (серед дисциплін на вибір) вивчати її у першу чергу, оскільки вона містить широкий спектр як лінгвістичних, так і соціально-психологічних знань.

Мета курсу – сприяти професійній підготовці майбутніх спеціалістів різних галузей, особливо філологів-викладачів іноземних мов. Опанування курсом сприятиме формуванню чіткого уявлення про те, як соціальний чинник впливає на функціонування мов, як він відображається у мовній структурі, як відбувається взаємодія мов.

Дана дисципліна дозволяє досягти комплексного розуміння проблем: «мова і суспільство», «мова і етнос», «мова і масова комунікація» тощо. Наступний аспект соціолінгвістики – мовне варіювання, що є досить цікавим для пізнання історії культури, традицій етносу, а також дозволяє проаналізувати особливості мови різних соціальних і вікових груп.

НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Змістовий модуль 1. Соціолінгвістика: предмет, об'єкт, витоки

Тема 1. Вплив соціального середовища на мову і мовленнєву політику.
Тема 2. Мова як символ приналежності до соціально-замкненої системи.
Тема 3. Витоки соціолінгвістики.
Тема 4. Соціологічна школа у мовознавстві.
Тема 5. Характерні риси соціолінгвістики XXI століття.
Тема 6. Статус соціолінгвістики як наукової дисципліни. Сучасна українська соціолінгвістика.
Змістовий модуль 2. Основні поняття та проблеми соціолінгвістики
Тема 7. Мовна спільність.
Тема 8. Рідна мова і суміжні поняття.
Тема 9. Мова первинна і мова вторинна. Мовний код. Перемикання і змішування кодів.
Тема 10. Соціально-комунікативна система.
Тема 11. Інтерференція.
Тема 12. Мовна варіативність. Мовна норма.

ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ, ФОРМИ ТА МЕТОДИ МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються інноваційні освітні технології: інформаційно-комунікаційні, технології студентоцентрованого навчання; проектна діяльність; традиційні та інтерактивні форми і методи навчання, серед яких: лекція-візуалізація, проблемна лекція, семінар-дискусія, семінар-діалог, самостійно-дослідницька робота та ін.

ФОРМИ Й МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль: усне та письмове опитування, тестування, творча робота, проект, презентація та ін.

Підсумковий контроль – залік.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання визначеним у робочій програмі навчальної дисципліни.

Засоби оцінювання: модульні тести; виступи-презентації на семінарах, проекти (індивідуальні та командні проекти; дослідницько-творчі).

Модульний тест – вага 20 балів.

Виступ-презентація на семінарі – вага 10 балів. Оцінювання за шкалою А, В, С (див. табл.) і виводиться наприкінці усереднена оцінка в балах.

Загальна кількість балів, яку студент може отримати у процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів студент набирає за два модулі і 40 балів під час підсумкового виду контролю (залік).

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі – під час проведення заліку з дисципліни. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати у ході проведення підсумкового контролю становить 40 балів. Відповіді на питання в кожному з білетів

передбачають демонстрацію теоретичних знань студента з дисципліни. Оцінювання відповідей на ці питання здійснюється за спільними критеріями.

Критерії та параметри оцінювання відповідей на питання:

А – студент вичерпно висвітлює теоретичне питання; чітко і конкретно висловлює головні моменти, наводить адекватні різноманітні приклади; логічно обґрунтовано і структурно правильно будує відповідь;

В – студент достатньо повно висвітлює теоретичне питання; правильно виокремлює головні моменти, наводить необхідні приклади; логічно і структурно правильно будує відповідь; проте відповідь має незначні неточності та помилки;

С – студент неповно висвітлює теоретичне питання; не акцентує увагу на головних моментах, наводить недостатню кількість прикладів; нелогічно і структурно неправильно будує відповідь; відповідь має деякі як незначні, так і значні неточності та помилки;

Д – студент частково і недостатньо висвітлює теоретичне питання; не акцентує увагу на головних моментах, наводить недостатню кількість прикладів; нелогічно і структурно неправильно будує відповідь; відповідь має деякі значні неточності та помилки;

Е – студент частково і недостатньо висвітлює теоретичне питання; викладає недостатній для висвітлення теми обсяг теоретичних положень; не виокремлює головні думки; не наводить приклади; нелогічно і структурно неправильно будує відповідь; відповідь має велику кількість значних помилок.

ЗАРАХУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ

Оцінювання та визнання результатів неформального та/або інформального навчання з навчальної дисципліни відбувається згідно з [«Порядком визнання у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти»](#). З дисципліни, за результатами неформальної та/або інформальної освіти з проблем, що відповідають тематиці курсу, здобувачу може бути зараховано до 25% від загальної кількості балів.

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Академічна доброчесність є ключовим компонентом освітнього процесу і спрямована на створення умов для чесної та відповідальної роботи як викладачів, так і студентів. Взаємна повага, самостійність та об'єктивність у навчальному процесі сприяють створенню якісного освітнього середовища, яке відповідає сучасним етичним стандартам.

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни регламентовано такими документами:

- «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича»
<https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoh-o-universytetu.pdf> ;

- «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича»
https://www.chnu.edu.ua/media/f5e1e0b1/polozhennya-pro-zapobihannia-plahiatu_2024.pdf

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Кійко Ю.Є. Фрактальне моделювання інформаційної структури медіатекстів. Чернівці: Технодрук, 2018. 402 с.

Красовска Є., Сухомлинов О, Сигеда П. Соціолінгвістичний компендіум (Sociolinhwistycznyj kompendium), Kijów: Polska Akademia Nauk 2020.

Масенко Л. Т. Нариси з соціолінгвістики. К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2010.

Соціолінгвістика : [навч. посіб.] / Ганна Вусик ; Бердян. держ. пед. ун-т. Бердянськ: Ткачук О. В., 2016.

Селіванова О.О. Лінгвістична енциклопедія. Полтава: Довкілля-К, 2010.

Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми. Черкаси, 2017.

The Linguist List, a global online linguistics community with news and information updated daily. URL: <http://linguistlist.org/>

Glottopedia, MediaWiki-based encyclopedia of linguistics, under construction. URL: <http://www.glottopedia.org/>